

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ เรื่องแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมากเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศการสร้างงานและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ และเกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพยั่งยืนสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๒ ให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒^๑ มอบหมายให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจัดทำยุทธศาสตร์แผนงานฟื้นฟูวิกฤตการท่องเที่ยวระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติที่จะต้องจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในฐานะเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ จึงได้จัดทำร่างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติพิจารณาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืนและเพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพการแข่งขันเกิดการสร้างรายได้และการกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้วยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย อาทิ โรงแรมและที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงานและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นโดยในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ

^๑ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเรื่องแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙”. ๒๕๕๕. น.๑๔ ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๖๗ ง. [ระบบออนไลน์]แหล่งที่มา http://www.tica.or.th/images/plan_tourism๒๕๕๕-๒๕๕๙/๒๕๕๕-๒๕๕๙.pdf (๒ มกราคม ๒๕๕๖).

ในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศ จากคนไทยเที่ยวไทยนับแสนล้านบาทเช่นเดียวกัน ซึ่งในปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์มวลรวมทางตรงของภาคการท่องเที่ยว (Tourism Direct GDP: TDGDP) มีมูลค่าเท่ากับ ๗๘๓,๔๑๔.๖๘ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕.๗๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ประเทศในขณะนั้นที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมทางอ้อมของภาคการท่องเที่ยวของไทย (Tourism Indirect GDP: TIGDP) มีมูลค่าเท่ากับ ๑,๔๕๓,๗๔๓.๓๗ ล้านบาทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๐.๗๔ ของ GDP ประเทศแสดงให้เห็นว่าในปี ๒๕๕๘ ภาคการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศค่อนข้างมากคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๖.๕๗ ของ GDP และมากกว่าปี ๒๕๕๗ ที่มีสัดส่วนของ GDP ทางตรงที่เกิดจากภาคการท่องเที่ยวเท่ากับร้อยละ ๕.๐๒ และสัดส่วนของ GDP ทางอ้อมที่เกิดจากภาคการท่องเที่ยวเท่ากับร้อยละ ๙.๒๙^๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนการขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยเน้นปริมาณนักท่องเที่ยวหรือการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวในขณะนั้น การรองรับขยายไปไม่ทัน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยมีความเสื่อมโทรม ยุทธศาสตร์จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการใช้ประโยชน์มากเกินไปการกำหนดมาตรการในการแก้ไขกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยสามารถ มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวพัฒนาระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว^๓

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ขณะที่หน่วยงานระดับพื้นที่ เช่น จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์ และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวการพัฒนากลไกในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว จึงเป็นแนวทางในการบูรณาการการทำงานร่วมกันการกำหนดภารกิจ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ขอบเขตของงานการพัฒนาให้ชัดเจนกำหนดรูปแบบการพัฒนา

^๒สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ภายใต้โครงการรายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว รายไตรมาส เพื่อสนับสนุนขีดความสามารถ ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) (ฉบับที่ ๒ : บริษัท เอ็กเซลเลนซ์ บิซิเนส แมเนจเม้นท์ จำกัด), ๒๕๕๘, หน้า ๒๕.

^๓เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

การท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพื้นที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจรมีการสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท่องเที่ยว^๔

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท่องเที่ยวแนวทางการดำเนินการกระจายอำนาจและจัดสรรผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมเพื่อลดความขัดแย้งและสามารถสร้างกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการสภาพและกำลังรองรับของชุมชนและระบบนิเวศในท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยจัดตั้งคณะกรรมการในระดับท้องถิ่นขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีการบริหารเป็นรูปธรรม โดยมีภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาสังคมในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

ด้วยเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา^๕ มีนโยบายที่จะใช้หลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยถือเอาปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นที่จะดำเนินการเพื่อแก้ไขและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และยั่งยืนกอปรกับผู้บริหารเทศบาลได้มีนโยบายที่จะมุ่งพัฒนาและยกระดับชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลให้มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตมีจิตสำนึกในการรักท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าและตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๘ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำและทบทวนแผนพัฒนาสามปีให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี และข้อ ๖ การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสอดคล้องกับระเบียบด้วยการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยแผนพัฒนาสามปีจะต้องมีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประโยชน์ของแผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรค

^๔ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ เรื่อง แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙, หน้า ๓๘-๓๙.

^๕เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.๒๕๕๙-พ.ศ.๒๕๖๑), บทนำ , หน้า ๑.

ต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด^๖

นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นหลักการของนโยบายการบริหารเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนาจะยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความโปร่งใสเป็นไปตามระเบียบกฎหมายและสามารถตรวจสอบได้จากทุกส่วนซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ๓ ประการ คือ ๑. เพื่อพัฒนาเมืองแกนไปสู่สังคมที่เป็นสุขเป็น “เมืองแกน เมืองน่าอยู่” มีความเข้มแข็งของประชาชนและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในชุมชนภายใต้แนวคิดที่จะรักษา “ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม เกษตรกรรม และ ธรรมชาติ” ไว้อย่างยิ่งยืน ๒. เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุ สตรี เยาวชน เด็ก และประชาชนคนเมืองแกนให้เป็น “คนคุณภาพ” สุขภาพอนามัยสมวัยดำรงชีวิตภายใต้ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๓. เพื่อสร้างขีดความสามารถในการประกอบอาชีพการเกษตรอินทรีย์ให้สามารถแข่งขันกับสังคมภายนอกได้ และสร้างความแข็งแกร่งต่ออาชีพเกษตรกรรมในฐานะที่เป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างยั่งยืน นโยบายด้านเศรษฐกิจ ข้อ ๒.๒ ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวโดยจัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และจัดให้มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวปรับปรุงมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกความปลอดภัยและพัฒนาบูรณฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับและรักษามาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยว^๗

แผนพัฒนาสามป เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐) ได้ดำเนินการจัดทำตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๒/ว๔๘๓๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เรื่อง แนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามป (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๐) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามป สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง^๘ โดยมีแผนและโครงการ ดังนี้ ๔.๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา ๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑.เพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักและจดจำของนักท่องเที่ยว ๒.เพื่อส่งเสริม และกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน ๓.เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่ง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปวัฒนธรรม ดั้งเดิมของคนเมืองแกน มีแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาล สินค้าOTOP ในเขต

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

^๗เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

^๘เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

เทศบาล สิ้นค้าแปรรูปทางเกษตรกรรมของกลุ่มวิสาหกิจต่าง ๆ ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการที่ตั้งไว้ในแผนดำเนินการ จำนวน ๑๖ โครงการ โครงการที่ได้ดำเนินการ จำนวน ๑๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒๕ งบประมาณตั้งไว้ในแผนดำเนินการ จำนวน ๔,๐๓๐,๐๐๐ บาท และ ๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โครงการที่ตั้งไว้ในแผนดำเนินการ จำนวน ๑๓ โครงการ โครงการที่ได้ดำเนินการ จำนวน ๙ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๒๓ งบประมาณตั้งไว้ในแผนดำเนินการ จำนวน ๑,๘๔๕,๐๐๐ บาท^๔

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษา การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักอิทธิบาทธรรม เพื่อประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และพัฒนาบูรณะฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับและรักษา มาตรฐาน การบริการด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุง และพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเหมาะสมกับสถานการณ์ของสังคมปัจจุบันอย่างเป็นระบบและยั่งยืนต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓.๓ เพื่อนำหลักธรรมอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

๑.๕.๑ ทราบองค์ประกอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

๑.๕.๒ ทราบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ มีอะไรบ้าง

๑.๕.๓ การนำหลักธรรมอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ จะเกิดผลอย่างไร

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๒-๗๖.

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการศึกษาไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ๔ ด้าน ดังนี้

๑. องค์ประกอบด้านพื้นที่
๒. องค์ประกอบด้านการจัดการ
๓. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ
๔. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

คือ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๑,๔๑๘ คน

๑. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่

๒. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๒ ท่าน ได้แก่

๑. ตัวแทนพระสงฆ์ จำนวน ๒ รูป
 - ๑.๑ พระครูโสภิตพัฒนโชติ เจ้าอาวาสวัดช่องแล เจ้าคณะตำบลช่องแล
 - ๑.๒ พระครูปิยสีลธัช เจ้าอาวาสวัดบ้านปาง เจ้าคณะตำบลอินทขิล
๒. ข้าราชการฝ่ายการเมือง จำนวน ๒ คน
 - ๒.๓ นายจรัส ไชยยา นายกเทศมนตรีเมืองเมืองแกนพัฒนา
 - ๒.๔ นายประพันธ์ ชัยอินตา รองนายกเทศมนตรีเมืองเมืองแกนพัฒนา
๓. ข้าราชการฝ่ายประจำ จำนวน ๑ คน
 - ๒.๕ นายชาติรี กันทะวิ รองปลัดเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา
๔. ผู้นำชุมชน จำนวน ๒ คน
 - ๒.๖ นางพยอม มณีรักษ์ สมาชิกสภาเทศบาลเขต ๒
 - ๒.๗ นายเกียรติศักดิ์ ช่อเจริญ สมาชิกสภาเทศบาลเขต ๓

๕. ตัวแทนประชาชน จำนวน ๕ คน

๒.๘ นางดวงนภา อินคำ กลุ่มแม่บ้านบ้านเด่น

๒.๙ นางจันทร์แสง พิทักษ์ กลุ่มแม่บ้านบ้านช่อแล

๒.๑๐ นายสงวน ไชยสุวรรณ ประธานผู้สูงอายุ เขต ๑

๒.๑๑ นายสมเกียรติ มณีรักษ์ ประธานผู้สูงอายุ เขต ๒

๒.๑๒ นางสาวอรรณิศา พิทักษ์ ประธานกลุ่มกองทุนหมู่บ้านเขต ๓

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๑. องค์ประกอบด้านพื้นที่

๒. องค์ประกอบด้านการจัดการ

๓. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ

๔. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

การบริหารจัดการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา ประสบผลสำเร็จได้ด้วยดีโดยนำหลักธรรมอิทธิบาทธรรม มาประยุกต์ใช้

๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญขึ้นการทำให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ปรารถนาและต้องการให้ดีขึ้นของเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๒ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ^{๑๐} หรือ Ecotourism หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง

^{๑๐}วรรณภา วงษ์วานิช,การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ,[ออนไลน์].แหล่งที่มา: <http://masterplan.andamanecotourism.com>, ๒๕๓๙. [๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙].

กับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนของเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๓ อิทธิบาทธรรม เป็นศัพท์ในพระพุทธศาสนา หมายถึง ฐานหรือหนทางสู่ความสำเร็จ หรือคุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จคุณเครื่องสำเร็จสมประสงค์ทางแห่งความสำเร็จคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย มี ๔ ประการ คือ

๑.ฉันทะ (ความพอใจ) คือ ความต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป

๒.วิริยะ (ความเพียร) คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง

๓.จิตตะ (ความคิด) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป

๔.วิมังสา (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผลและตรวจสอบข้อยังหย่อนในสิ่งที่ทำนั้นมีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ข้อมูลข้อเท็จจริงที่ได้จากองค์ประกอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากการวิจัยนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเหมาะสมและถูกต้อง

๑.๗.๒ ข้อคิดเห็นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นข้อมูลที่สำคัญในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น

๑.๗.๓ เป็นข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมอิทธิบาทธรรม มาประยุกต์ใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน